

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ötvenmászerpetezért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több ízben hirdetések, alkalmi szerzők... Bélyegdíj: minden bejelentésért külön 80 kr.

Előfizetési árak: Helyben és postán külföldre Egy évre 10 frt. Negyed évre 3 ft 50 kr. Fél évre 5. Egyes szám — 5. Előfizetési pénz minden külföldön: főpénz, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

li birtokai következtében hosszú időn keresztül arra volt utalva, hogy csaknem folytonosan uton legyen. A „how do you do?” más- szent rámutat az angolok folytonos tevékenységére. A „béké levelek” és „dicsértessek” a „szus Krisztus,” melyre „mindörökké Amen” feleletül, a keletre és az első keresztények származik.

Piaci árak 1879. december 16-án. (A vásártól hivatali árjegyzéséi.) Egy hectoliter buza 9.44-10.58 kr. kényszeres 7.82-8.46 rozs 6.08-7.32 árpa 3.26-3.68 zab 2.94-3.26 uj tengeri 4.56-4.88 köles 4.18-6.52 köleskása 11.40 szék burgonya 2.20 kr. 100 kilo szalonra 8. 41, 44 frt. — 100 kiló háj 38, 41, 44 frt.

Szerkesztői üzenet. G. M. Budapest. A küldeményeket folyvást várom, remélem a hűt végre megérkeznek. — K. P. S. Az az unalmas téli esteken jó lenne Debreczenre gondolni. — H. I. Helyben. Ön figyelmeztet, hogy lybei lapjaink megfogta a mi kacsánkat; valóban azaz sem vették volna. Ha már megtörtént, — hát egy a pavar! — Sr. Géza Paris. A „Marcia” újságról elárjuk a tudósítást.

Helyi felelős szerkesztő: Grünvald József.

Imasabb... és ujévi... és Testvére... maradt több mint... darab... fogva... lesó áron... r-megnyitás.

Róth Ignátz. Árk o. é. Zárkóként 100 kgr. 75 kgr. 25 kgr. A. 26 — — — 6 70 B. 26 — — — 6 70 C. 24 80 18 60 6 40 D. 24 20 18 15 6 20 E. 23 50 17 63 6 05 F. 22 90 17 17 5 93 G. 22 30 16 73 5 78 H. 21 50 16 13 5 40 I. 20 80 15 60 5 25 J. 20 20 15 15 5 25 K. 19 — 14 25 4 95 L. 17 15 12 86 4 50 M. 15 50 11 66 4 08 N. 3 90 — — — —

Árk o. é. Zárkóként 100 kgr. 75 kgr. 25 kgr. I. 18 — 13 50 II. 17 — 12 75 III. 15 — 11 25 IV. — — — —

Dániel örökseji könyvnyomdájában.

Debreczen, decz. 18. Minden kornak van nagy embere, minden embernek van hibája; magában a természetben is tapasztalhatók természetellenességek. Azonban talán nem tudunk, ha állítjuk, hogy a természet nem produkált teremtményeiben nagyobb természetellenességeket, ferde kinövésceket, mint a mai kor nagy embereiben — hazánkban.

Nem valóságos guny-é az, midőn oly jelzőt használunk a férfiak megnevezésénél, mely magában foglalja a neves szív, a becsületesség, s a hazaszeretet fogalmát? A „nagy” szó nagyot jelent, — a mai korban számos „kicsiny” gondolja magát nagygnak, pedig tudja, hogy e szó jelentősége nem áll sem arányban, sem összhangzásban tetteivel. Egy nemzet nagyrésze egykor bölcsenek állított egy férfit, a ki azt hívé — mivelhogy valóban igazságszeretete volt — hogy tettei, melyektől a nemzet boldogsága vagy boldogtalansága függött, bölcsességének kifolyásai voltak. Ő azon tudattal szállt sírba, hogy jót tett; s mi élve maradtok, e tényei következtében látjuk a nemzetet közelebb vevé a sírhoz.

Am midőn egy év elosonó végnapjait éljük, s egy újnak küszöbén állunk, ne háborgassuk az elhunytak emlékéit; a visszaemlékezés fájó érzéseket kelt az ember szívében, mert mindenkor eszébe jut, hogy mennyire másképen lehetett volna mindez, ha az emberek is másképen akarták volna! S azt hívők, hogy ama mű megalkotója, — mely műben rejlik minden bajunk kulforrása — midőn sírba szállt, vele együtt meghalt az eszme is, melynek életében testet ő adott.

A csalódás kínos volt; az eszme örökségül maradt, s abba új életet ültetve emberek igyekeztek. Tudvalevő dolog, hogy csaknem egy életen át, mint utólag bebizonyult csupán színel hangoztatott elveinek megtagadásával Tisza Kálmán vette át az örökséget; s ha azt az elől a nemzet megrontására csak egy időre alkalmazta, az utóval avval a nemzeti erkölcs félrevetéssel beláthatatlan hosszú időkre béntotta meg az országot, tette lehetetlenné, hogy hazánkban a boldogság s megelégedés gyökeret verjen s virágokat hajtson a szabadságnak élében.

Egy halálköl évnek állunk küszöbén, mely sok nyomort, kétségbeesést hozott a haza népére; s mintha a természet is csak kísérletre akarta volna tenni türelmünket, mintha a gonosz emberek kivül még az elemek is összeesküdtek volna ellenünk: a csapások egymásután érték nemzetünket, népünket, mintegy figyelmeztetve arra, hogy a bűnnek büntetése elkövetkezett.

Föllebbentük-é a fát, mely az elmúlt szomorú év sötét napjait takarja el szemünk elől? Tekintsünk-é azon tet-

tek sorozatára, melyek nemzetünk jogainak, őseinktől örökölt jogainknak napról-napra s lépésről lépésre történt feloldozását foglalja magában? Ne bántsuk most; a keserűség, mely a hazafi szívet emészt sokkal fájóbb, semhogy e fájdalokat nagyobitani bárkinek is feladata volna. Takarja el hát a fát, a multakat s gyűjtsünk erőt izmainkba, hogy a közel jövővel megküzdhesünk. Igen, megküzdhesünk. Mert ezelőtt reménytel tekintettünk a jövő elé, ma már félve tesszük azt, mivel a rosz után, remegünk, hogy még rosszabb jön.

Debreczen, decz. 18. Egyre sürűbben szármal a hír, hogy a Tisza-kormány bukóféiben van. A botrányok özöne, mely uralma folyamán áthúzódik, figyelmet és visszatetszt keltett felsőbb helyen is, s mint az „Egyetértés” értesül, az uralkodó a konzervatív párt (!) kitűnőségeivel értekezleteket tart kabinet-alakítás ügyében. Hogy ez értekezletek mi határozatot, arról nincs hír. Egy azonban bizonyos: felsőbb helyen is kezdik megelégnel az a gazdálkodást, mely a szédülésben hárt nem ismerve, féktelenül rontotta a nemzeti jó hírnevet s tekintélyt, s mindenjel odatmat, a gazdálkodás végnapjait éli.

Hazánk nagy fia, Kossuth Lajos, mint sajnálatos tudatjuk, gyöngédkedik. Közlebb Nizzába fog utazni átdülés végett.

A közös nyomorúság. A delegáció üléseit Bánffy Miklós korrelők tegnapelőtt nyitotta meg. 49 delegátus volt jelen. Előnöknek Haynald Lajos választott. Most már az albizottságok alakulnak meg.

Mit irnak a lapok? — Ssemle. —

„A vég kezdete” cím alatt írja az „Egyetértés”. „Nézük körül egy kissé, hogy állunk az alkotmányosság történetével ebben a közös ügyekkel öszszeszerzett habsburgi monarchiában. Annyi bizonyos, hogy a bécsi uraknak, tudniillik az ugynevezett legmagasabb uraknak az alkotmány sem sílve, sem sületlen nem igen tesszik. Ugy látszik, hogy az alkotmányos korszak előhaladott élektora most már teljesen benne van az aggkori véglgyengülésben s most már csak az utolsó végonyaglás mozgékonyaságát látjuk. Most már itt a végnek kezdete.”

Mert hát azt, a mi most Bécsben történt, egyébként nem tekinthetjük. Az osztrák kormány nagyfontosságú törvényjavaslattal, a véderő kérdéseinek kibeszézését maradt. Ellenszavaz az ugynevezett liberális párt. Erre az osztrák miniszter belesug az uralkodó felébe az uralkodó magához rendeli a liberális párt korrelőkét. — Magához rendeli s megmondja neki, hogy az uralkodó kizárólag kormánypárti, az ellenzék magatartását nem helyesli, jó szírel nem fogadja, hanem e helyett megkívánja, — hogy az ellenzék fogadja el a kormánynak törvényjavaslát. — Mi ez? Hogy hívják ezt az eljárást magyarul! Ezt az eljárást magyarul úgy hívják, hogy a korona beszegődött kormánypárti kortsenek. Ez az eljárás sem több, sem kevesebb mint lenna az, ha a király Tisza Kálmán miniszterelnök javaslatára magához rendelné Mocásy Lajos kép-

viselő, a függetlenségi párt körénökét, s kijelentené előtte, hogy elvárja, hogy a függetlenségi párt a Tisza-kormányok megszarazza példázat a bosnyák törvényt, a közös ügyek szaporítását, a delegációk hatáskörének tagítását s több effélt. Ily nagy boldogság a bécsi dolog.

(Független Hírnap.) A delegációkól ír. Nincs — ugymond — szerepléshez köve semmi érteke. Egy törvényes formáság, egy idő-datum, egy évenként a dualisztikus rendszer szerint változó székhely, — ezek konstataják az ő létezésüket, a nélkül, hogy valami önczánál és benső étellel bírnának, a nélkül, hogy valami hasznos rendeltetést töltönek be. Az ő céljuk épen csak az, hogy vak és lelketlen eszközök szolgáljanak, hódoljanak a hatalomnak és önkénynek; hogy beszéljenek és szavazzanak, pazarolják a népek vétét s vagyonát, mindent úgy és addig, a mint és a meddig a felsőbb és legfelsőbb hatalmak kívánják és parancsolják.

(Közvélemény.) „Nincsen kenyér, sóra való, mind elvitte a nagy adó”, ki hitte volna, hogy a keserő népdal e szavait ily könnyörtelenül igazolja a rideg való? Mert nem egyedül a természet az, mely következetes mostohaságával föliáldozta ezen országot kiterjedt vidékeinek lakosáigra az éhhalál veszélyét, — hanem azon végtetes politika is, — melynek keresztülvitelére a közterhek oly fokozását igényelték, minők sulya alatt vagyonszámba nemzet is lerokadhatna, mint — magyar. Nem, nem a mostoha természet faragott egyedül szokon a koldusbotokon, melyeket, kétségbeeséssel a közönség, anyai szerencsétlen ragad most meg Magyarországon. A kinek e koldusbotok létrehozásában orozánárésze van, az — Tisza Kálmán. Az az ember, ki vállalkozott Magyarország pénzügyeinek rendezésére s a kinek szerencsétlen kormányzása alatt lavinaszerűleg nőttek államadósságok, deficittek és adók.

A nagyvilágból.

Az angolok helyzete Afganisztánban rendkívül a g szat. Robert tábornok a tulnyomó ellenséggel szemben csak védelemre szokozhatnak.

Oroszország azon inditványát, hogy a berlini szerződést aláírt hatalmak biztosokat küldjének ki, hogy azok fogantositák Gusingje átadását Montenegroknak — minden oldalról mint keresztülvitelten teret elvetették.

Vidék.

(Széles-Kutató) írják nekünk: Labancz magyar vidékünk a legszűkebb alarendeltségben sinlódik. A nép ebben a korrupciós világban, vezetékek hiánya miatt elromlott, s a rozsz természetből kifolyó drágaság következtében a lopás és rablás igen gyakori.

Csodálkozva tekintene itt körül az alföldi ember. Minden dűlő földön, minden szőlő megyén egy-egy szent képet láthatni kifüggesztve, s a lakosság azokat süveglél. Alálában e környéken a nép igen műveletlen. De ki is vállalkozhat itt a nép felvilágosításához megkívántató néhez munkához? A miveltebb emberek az edes semmitteves karjában szunynyadnak; a Klerus, mely hajdan a magyar nemzet első zászlósa volt, szintén pihen babárain. P. K.

(A farkasok.) Postmegye nagyon sok részén garádálkodnak a farkasok. Pécelten, hol ember emlékezete óta nem látták farkast, éjjeleinket a faluba járnak be. Közlebb az alispáni hivatal egy rendeletet bocsát ki a hivatalos vadászatra, csak a községek véleményét és jelentését várja.

(A szentesiek) aligha mennek most már Amerikába. Hogy a már össetborzott 40 családót értelmes emberek az amerikai élet és boldogulás nehézségeiről is kezdik fölvilágosítani, soknak elment közülök a kedre odahagyott szülőföldön bizonynalan jóváreményed. És így nem is lesz a lapokban szerb hirdett kiandorlásból semmi. Legfőbb hármásban indultok majd utnak. Antal József tiszár, Erdei István asztalos és Pap Sándor tanácsos, akik az egész vándorlást mozgalomnak szerzői és a könyvben hírvé népek biztatói voltak.

BUDAPESTI HIREK. — Protestáns hált fognak tartani január 19-én — Párhaj. „Gy.-F.” írja, hogy N. A. egy német nagy napilap dolgozó társa, párbajra hívta ki B. L. élelappszerekesztőt, egy szatirikus cikket miatt. A továbbítottakról még semmi hír. — „Grán kapitány gyermekei” című nagyszerű látványosságra éjjel-nappal folynak az előkészületek a népszínházban. Pénteken színekerül. — Lakomát ünnek a város atyák csütörtökön, a fővárosi választások befejezésének napján. — A budapesti közönyvnyrtak tisztviselői hétfőn tartották második értekezletüket azon kérdés felett, hogy az országban levő könyvtárakat egyöntetűen hogyan kell legelőszűrebben rendezni. —

Debreczeni színház.

Szerdán decz. 17-én színekerült egy vígjáték s egy operette. Utóbbi Dalnok jutalmánál.

„A fal tövében” című élelnek vígjátékban Domjén Róza és Benedek szerepeltek, közmelegedésűek. Különösen előbbi a naiv leánykát ritka természetességgel ábrázolta.

Ezt követte a nálunk már rég nem adott „Coscolelto” című operette 2 felvonásban. Jól gondolat volt D. Inoktól, hogy ezen kedves zenéjű, mulattató operettet választotta jutalmjátékkául. Dalnok y a szép számú közönség pillanatokig tartó tapsal üdvözölte. Azt hisszük, meggyőződhetek, hogy közönségünknek kedvese. A többi szereplők ellen sem tehetünk kifogást. Az első felvonásban a valóban kitűrése nagyszerűen sikerült.

A Litzemayer-nőrérek „Tarantella”-tánca tetszést aratott.

VIDÉKI HIREK. — A kolozsvári ellenzék lap megindítása akadályokba ütközik. Stein kiadó tiltkóvetél. Azért a lap meg fog indulni. — Aradon igen szűknek az előfizetéseek Kossuth műre. — Szegedre az állami tégelből már majdnem 8 milliót szállítottak. — Gyilkosság. Almosdon az ottani lelkész közebeesésben élt fia, ki kereskedő volt, ismeretlen tetesek holjában meggyilkolták s pénzét elraboltak. — Blaháné asszony Oszegleden az ott felállított ipariszkola javára rendezendő hangversenyen részt fog venni.

Külföldi dolgok.

Égő waggon. A krakkó-lemergi vonalon e hó 4-én egy waggonban a fűt készülő vízgázváltásból éjjel egy órákor tűz ütött ki; az alakbókól kicsapkodtak a lángok; mi a rohanó vonatnak kísérteties képet adott. A vonat csakhamar megállították és sikerült a tüzet eloltani. Az utasoknak sem lett komoly bajuk. — Ismail pasa a volt egyiptomi alkirály levelet intézett a portához, hogy engedje meg neki a letelepedést Konstantinápolyban. A volt alkirály félhozza, hogy a nápolyi éghajlat egészségére nemcsak nem kedvező, hanem kár-

tevény. Konstantinápolyban azt hiszik, hogy a portá megadja az engedélyt, hacsak az angol és francia kormány kifogást nem tesz ellene. — Charolaise-téhen. A f. év tavaszán Párisban tartott góbblykiállításon nagy feltűnést keltett egy Charolaise téhen, mely 851 kilogr. élő súlyt mutatott fel. Kor. 5 éves.

— Azon chinaiak, kiket a közönség féltékenysége Kaliforniából küldött most virágzó gyarmatokat alapítanak New York egyik „Uj China”-nak készített negyedében. Nagyból kereskedők s iparosok, sokan személyes közülségre is vállalkoznak. Az új gyarmatosok közül mintegy háromszázan van fehér neje, leginkább spanyolok és irlandok. Az utóbbiakat jobban szeretik, mert dolgozóbbak, habár a chinai nehez munkát nem ad nevének.

— A párisi parlament épületének homlokzatán van Franciaország geniusa szabadság és rend között s a Franciaországot jelképező alak egy táblát tart. E tábla kezdetben az 1814-ki szerződést, majd az 1830 ki pontokat, majd az 1848-ki alkotmányt, azután az 1852-ki jelképezte, most pedig a francia köztársaság jelenlényét vannak rajta.

— A delafrikai tengerelötti távirtda letéltel megkezdtek. — Az egész 2000 mérföld hosszúságú lesz s állomásai: Durban, Delagoa öböl, Mozambique és Zanzibar. A Fokváros s Durban közt már van szárazföldi tengeri összeköttetés. Zanzibar s Áden között szintén kéntenek tengerelötti huzalt, mely az „Eastern Telegraph Company” huzalával lesz összekötötésben s 1800 mérföld hosszúságú. Az egész vonal december elején lesz készen.

— A panamai földcsuszorson Costa-Rica állam kezedeményezésére ocséanként vasutat építenek. E nagy vasut egyik legnehezebb része lesz a barraonói élv elkészítése. A hidat egészen vasból készült Angliában s onnan készen szállítják át ide.

Debreczen, december 18.

T. szerkesztő ur! Olvastam a hírlapokban, hogy melegedő szobák felállításán fáradoznak a fővárosban. Nem tudom miképen méltóznának vélekedni az ügyről, hanem én nyíltan kimerem mondani, hogy egyáltalában nem helyeslem az eszmet, sem a czélzserűséget, sem a jótékonyaság gyakorlásá szempontjából. Olyan formán vagyok vele, mint az ország több fővárosában megalakított „rabegyelő-egylet”-ekkel; nem látom ezen intézményekkel elérve azon humanitást czélt, melyet általuk az emberiség nagyrésze tulajdonképen elérni vél.

Égjedje meg, hogy e tekintetben nézetimet kifejthessem, és ha azokat talán helyeseknek találja, kérem egyszerűen soraimnak közléséére. Nem ösmerem ugyan közelebb a rabegyelő-egyletek tulajdonképi intenióit; ezime utam itélre azonban, nem képelem másnak, minthogy feladata az egytelnek segíteni a rabokat. Minden körülrás nélkül maga e tény homlokegyenest ellentétben áll lünetet törvényeinkkel, melyek értelmében minden bűnös büntetni kell. Horv fog fajulni az igazságszolgáltatás, ha például ma elítélik a rabegyelőket az évi fogságra, s holnap már kegyes pártfogásába veszi az elítéltet a nemes „rabegyelő-egylet.” — Már nem tudjuk hogy minő módon segíti, csakhogy a tény az, miszerint segíti. E nemcsak a törvény s igazságszolgáltatás intenióit hiúsítja meg, hanem személy és vagyoni biztonságunk veszélyeztetését nagy mértékben előmozdítja. Mert a helyett, hogy a rossz embert a gonosz tettek elkövetésétől visszariasztaná, hát még arra ösztönzi, mivel nem lehetetlen, hogy ugy gondolkodjék: ha kitűdődik is a bűnös tett, és elítéltetik, — hát kényelemben tölü le majd a büntetést, a mi tulajdonképen nem büntetés, mert hiszen a rabegyelő-egylet igyekszik megédesíteni a keserű napokat.

csakhamar kiderült, hogy az északi vaspályának a tolvajság által okozott egész kára 714,450 frank leronsása után, mely öszszgett, a tolvajoknál részint készpénzben megtaláltak, részint azoknak fekvő vagyonukból bevettek, — még csak 5,711,382 frank, 52 centime rugott, úgy hogy Meruy grófnak, a Rothschild ur által átvett vesztesége, 100,000 frankot alig tett. (A számok a vizsgálat eredménye szerint következők voltak: A Rothschild ur tulajdonát képező aktiából hiányzott 5065 darab, és még 240 darab, melyeket Lantilhac grófok, és 447 darab, melyeket különböző akcionáriusok letétevényeztek. Ezek együtt 5752 aktiát képeztek, melyek a 900 átlagos folyam szerint számítva: 5,176,800 frankot tettek. Ezenkívül hiányzott 1000 darab kötelezvény, melyek a 270 folyam szerint 270,000 frankot képviseltek, és végre a pénztárakban is, 1,168,548 frank hiány állapítottat meg. Ezen kiszámítás szerint tehát a tolvajság teljes összege: a roppant 6,313,343 frank 52 cent. sommára rug. Ellenben Carpentierék mint 108,720 fr. Grelletnél 22,901 fr. Parodnál 55,890 frank találtott; a fekvő vagyon eladásából, melyet magának Gueria szerzett 310,000 frank jött be, a többi más birtokából: 404,450 frank árultott. Összesen tehát 801,961 frankot kapott vissza az északi vaspályára társulat, úgy hogy mint hiány, 5,711,382 frank 52 centum maradt fen.) (Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Napoleon magán élete.

— Regényes korrajz. —

III. (39.)

— Az igen egyszerű. Beszéljen ön a császárral. A francia követe Washingtonban fel kell hatalmazni a szükséges lépések megtételére, hogy legalább Carpentier kiadását megnyerjük. Ha ő felsége személyesen érdeklí magát, a nehézségek, könnyen elháríthatók. Ez esetben, gróf ur, ön részére még csak három millió vesztésé forogna fen, ellenkezőleg hat millió; gondolja meg ezt ön. — Hat millió, bár ur! — mondá a gróf — önnek teane engemet. — Anad több oka van önnek, hogy beszéljen a császárral. — Jó, — megkísérlem. Még ma, báró ur, — értesítem ön az eredményről. — A gróf, rögtön a tuleriákba kocsizott, s tudomására juttatta féltésztérének s társának a dolgot állását. — Az nem megy — gróf — mondá Lajos Napoleon — midőn az ügy felett gondolkozott. A három millióért, nem akarok a dollal foglalkozni; én megtérítem az ön vesztését. — Hat millióról van szó, Sire, ha Carpentier kiadásán meg nem történik.

